

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

C O R B E R A

LA RIBERA BAIXA

ACADÈ
MIAVA
LENCI
ANADÈ
LALLE
NGUA

**AJUNTAMENT
DE CORBERA**

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Lingüísticotècnics

RECULL I TEXT
Salvador Vercher Llefi

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Corbera, 170

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Corbera

ISBN: 978-84-482-5821-4
Depòsit legal: V-865-2013

Impressió: gràfiques **vimar**
Alameda de Reyes, 11 • 34, 16 191 0230 • Ricoma • Valencia

CORBERA

El municipi de Corbera se situa a l'occident de la comarca de la Ribera Baixa. Està envoltat pels termes de Riola, Fortaleny, Cullera, Llaurí, Alzira, Benicull de Xúquer i Polinyà de Xúquer. El terme municipal ocupa una extensió de 20,3 km². En l'actualitat compta amb 3.304 habitants, l'edat mitjana dels quals és de 41,4 anys. El nombre de vivendes, segons el cens de l'INE de 2001, és de 1.855.

El territori es dividix en tres zones: una plana al·luvial, de l'holocé, popularment anomenada *la Marjal*, on es cultiva l'arròs; una zona muntanyenca, del mesozoic, que forma part de la serra de Corbera, l'últim estrep de la serralada Ibèrica, i una zona intermèdia, un ventall al·luvial del plistocé, amb acumulació de sediments arrossegats pels barrancs que baixen des de les muntanyes al pla, on se situa majoritàriament el cultiu del taronger.

La muntanya està formada per terreny calcari, el qual permet la dissolució superficial i subterrània de les roques i origina gran quantitat d'avencs, coves i galeries; açò fa possible l'aflorament de les aigües del subsòl en nombroses fonts, com ara la de la Murtera, la del Batle, la del Llop, la del Salsero, la Vella, la Negra i la de la Mallada Verda. Igualment, són nombrosos els barrancs que baixen des de la serra de Corbera. El sistema hidrogràfic és tributari de dos sistemes de reg: el de la séquia Major de l'Extintida Vila i Honor de Corbera (també coneguda com la séquia dels Quatre Pobles), que pren aigua del Xúquer, en terme de Riola, i rega unes 6.326 fanecades, i el de la Font de Sant Miquel, que rega unes 768 fanecades. També són nombrosos els motors de reg.

Las xarxa de comunicacions inclou l'autopista A-7, que travessa tot el terme; la carretera provincial CV-510, d'Alzira a Favara, construïda el 1863, que coincidix en alguns trams amb la vereda de Gandia; la CV-509, de Corbera a Sueca, construïda al voltant del 1918, i altres carreteres veïnals com la de Polinyà o la de Riola. Els camins secundaris més importants són la vereda dels Flares, la vereda de Polinyà i l'assagador de la Calçada.

L'activitat econòmica tradicional ha sigut l'agricultura. En el segle XVIII foren importants els cultius de la morera i de l'arròs. I a les darreries del segle XIX començà l'explotació del taronger que aconseguiria gran importància al llarg del segle XX. El terme municipal destina 962 ha al cultiu de cítrics i 298 al de l'arròs. La superfície forestal ocupa el 32,4% del terreny. En l'actualitat, l'agricultura ha reculat notablement fins a ocupar només el 18,9% de l'activitat econòmica; en canvi, el sector dels servicis és el majoritari, amb un 58,6%. La indústria registra el 10,5% de l'activitat i la construcció, el 12%.

Corbera pren el nom del topònim que designava el districte castral en època islàmica. És d'arrel llatina i significa 'niu de corbs o paratge on habiten corbs'. L'actual nucli de població té el seu origen en la vila que el rei Pere el Gran manara construir el 1280, si bé l'emplaçament actual és deu al lloc que designara Jaume II al començament del segle XIV. En època medieval la importància de la vila —que conformava una mateixa unitat jurisdiccional i municipal amb altres alqueries del castell, de les quals en l'actualitat perviuen com a pobles Riola, Polinyà i Fortaleny— provenia en gran part de l'existència del castell. El record d'altres alqueries desaparegudes perdura en el nom d'algunes partides rurals: *Nacla* i *Monçalvã*.

Quan al principi del segle XV, el 1418, Corbera s'integra en el patrimoni reial, es crearà una moreria, i la població adquirirà un caràcter mixt. Però els cristians prompte l'abandonaran; en canvi, els musulmans, posteriorment moriscs, es quedaran en la població fins al 1609. Després d'uns anys de despoblació total, serà fonamentalment poblada per veïns de la mateixa vila i honor, als quals se'ls atorgarà carta pobla el 1616. Es lliuraren dos cartes pobles més el 1621 i el 1644 per a afavorir la immigració al lloc fortament endeutat. L'actual municipi i terme municipal són el resultat de l'extinció de la Vila i Honor de Corbera, el 1836, que era una particular manera d'organitzar-se i de conduir els destins dels quatre pobles (Riola, Polinyà, Fortaleny i Corbera), units des d'època medieval. En efecte, esta unitat geogràfica es basava en el terme general de Corbera, un terme que endinsava els seus orígens en la delimitació geogràfica del primitiu districte castral. Així, les quatre poblacions adés esmentades (en algun moment en foren més, com ara Beniatzit i Sinyent), unides jurídicament, administrativament i judicialment, formaven una unitat per a les autoritats civils del regne, i es repartien equitativament les càrregues impositives segons el nombre de veïns de cada localitat.

Pel que fa als esdeveniments bèl·lics del segle XIX, cal que fem menció que el 1811 una partida de 26 hòmens isqué de Corbera per defendre la capital i hostilitzar les tropes imperials franceses a Silla i Catarroja. Més tard, el 28 d'agost de 1838, una partida carlina assaltà la població i entre altres excessos incendià l'arxiu municipal.

La situació de bonança econòmica que experimentarà al segle XVIII, gràcies al conreu de l'arròs, farà que Corbera siga un pol d'atracció per a la immigració estacional que acabarà establint-s'hi definitivament. El 1698 hi havia 27 caps de família, n'augmentà el nombre a 85 el 1737, i a 167 caps de família (i 640 habitants) el 1754.

El censos demogràfics del segle XIX continuen registrant notables pujades de població: estava poblada el 1828 per 258 veïns, que

representaven aproximadament 1.004 persones; el 1857, per 1.173 (de les quals 608 eren hòmens i 565 dones), i el 1897 per 2.071 habitants, a pesar de l'epidèmia del còlera de 1885, que causà grans pèrdues (moriren 136 persones). El 1900 tenia 2.110 habitants, encara que 298 persones, el 13,87%, vivien en qualitat d'hortolans en els 47 horts habitats que hi havia en el terme municipal. El 1935 hi havia 2.963 habitants; el 1955, havien augmentat fins a 3.318, i el 1985 el cens era de 3.168 habitants.

Quant al patrimoni historicoartístic de caràcter immoble que es conserva en el municipi, cal esmentar el castell de Corbera, una magnífica fortalesa d'origen islàmic, probablement del segle XI, en la qual encara s'aprecien l'albacar, la celoquia i la relativament ben conservada torre albarrana; l'ermita de Sant Miquel, dissortadament en runes, que data de 1248 i pertany a les anomenades esglésies de reconquesta, i és un dels primers temples cristians valencians després de la conquesta de Jaume I; el poblat del bronze valencià, del 1700 abans de Crist, situat al capdamunt de la muntanya de Carles, i on es pot apreciar una gran muralla.

ELEMENTS FÍSICS

Orografia

Cap de la Muntanya
Cova d'Alfons
Cova de la Mallada Verda
Cova de la Moneda
Cova de la Pedrera
Cova de la Terreta
Cova de les Ratetes
Cova dels Flares
Coveta del Gat
el Cantalot
el Cavall Bernat
el Piló de Manga (o d'Espirion)
les Corones
les Llomes
Muntanya Alta
Muntanya de Carles
Muntanyeta de Cotó
Muntanyeta de Rito
Muntanyeta de Sant Miquel
Pic de la Cabreta
Pla del Pouet
Pou de Dalt de les Ratetes
Serra de Corbera
Serra del Cavall Bernat
Tallat Roig

Hidrografia natural

Barranc de Boqueta
Barranc de l'Infern
Barranc de la Cova Negra
Barranc de la Font del Llop
Barranc de la Font del Salsero
Barranc de la Mallada Verda
Barranc de les Coves
Barranc de les Fontanelles
Barranc de Lleteta
Barranc de Manyes
Barranc de Martí
Barranc de Serrano
Barranc de Victòria
Barranc del Racó de les Vinyes
Barranc del Senill
Barranc del Toll
Font de Cansalada
Font de la Marxuquera
Font de la Murtera
Font de la Terrassa
Font de Sant Miquel
Font del Batle
Font del Clavell
Font del Llop
Font del Salsero
Font del Senill
Font Negra
Font Vella
Ullal del Tio Dàmaso

Hidrografia artificial

Braçal d'Ordeig
Braçal de Gorreta
Braçal de la Sisca
Braçal de les Mallades
Braçal de Panxeta
Braçal de Sapinya

Braçal del Bruto
Braçal dels Paretons
Canet Roig
Contramotor de la Cova Negra
el Rodador
Escorredor del Bovalar
l'Androna
Motor de Beltran
Motor de Fernando
Motor de la Font de Sant Miquel
Motor de les Coves
Motor de les Sargueres
Motor del Calvari
Motor del Cantalot

Motor del Llancer
Motor del Molí
Séquia de Bono
Séquia de la Terrassa
Séquia de la Vila
Séquia del Bovalar
Séquia del Comú
Séquia del Rei
Séquia dels Mitjans
Séquia Fonda
Séquia Major
Séquia Nova
Sequiol de Tarares
Sequiol del Carter

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Barri del Clavell
Casa Blanca
Casa Blava
Casa d'Antoni l'Olier
Casa d'Hilari Coll
Casa de Císcar
Casa de Donat
Casa de Galan
Casa de la Soleta
Casa de les Aigües Potables
Casa de Macari
Casa de Noguera
Casa de Sacrista
Casa de Seguí
Casa de Viciano
Casa de Vidal
Casa Rabassa
Cases Noves
Caseta de Gorreta
Caseta de Polònio
Caseta de Rafael Anton

Caseta de Ramon de Caraferma
Caseta del Melero
Caseta dels Monges
Conillera d'Esperion
Corbera
Corral de Felip
el Corralet
els Corralots
Hort d'Aparici
Hort d'Oliver
Hort de Bellot
Hort de Bernardo Garés
Hort de Casterà
Hort de Claver
Hort de Cotó de Baix
Hort de Donat
Hort de Fidel
Hort de Filibert
Hort de Fornos
Hort de Fos
Hort de Garés

Hort de Gorreta
Hort de l'Agüela
Hort de la Campaneta
Hort de la Castellana
Hort de la Corberana
Hort de la Lucera
Hort de la Madrilenyà
Hort de la Mota
Hort de la Negreta
Hort de la Roda (o de la Sènia
Alta)
Hort de la Suecana
Hort de la Xalela
Hort de les Abriles
Hort de les Ordegas
Hort de Martell
Hort de Martines
Hort de Miragall
Hort de Moreno
Hort de Navarro
Hort de Pelaio
Hort de Porta
Hort de Pota
Hort de Quiqueretes
Hort de Ramiro de Baix
Hort de Ramiro de Dalt

Hort de Rata
Hort de Roig
Hort de Rosa
Hort de Rúbio
Hort de Rúbio (o dels Safarejos)
Hort de Serrano
Hort de Serratosà
Hort de Solanich de Baix
Hort de Solanich de Dalt
Hort de Sopes
Hort de Terol
Hort de Vallés
Hort de Xapa
Hort del Gallero
Hort del Melero
Hort del Motor de Beltran
Hort del Notari
Hort del Perol
Hort del Rajolar
Hort del Socarrat
Hort del Sucre
Hort del Tenedor
la Secadora
Vil·la Maria
Vil·la Sant Bernat

Vies de comunicació

Camí de Benicull
Camí de l'Alter
Camí de l'Arena
Camí de l'Era del Pobret
Camí de l'Hort de Garés
Camí de la Calçada
Camí de la Cova Negra
Camí de la Font de Sant Miquel
Camí de la Mallada Verda
Camí de la Màquina del Clavell
Camí de la Mota
Camí de la Mota de Llaurí

Camí de les Basses
Camí de les Coves
Camí de les Fontanelles
Camí de les Mallades
Camí de Polinyà
Camí de Riola
Camí de Sant Miquel
Camí del Bovalar
Camí del Canalet
Camí del Cantalot
Camí del Clavell
Camí del Corral de Navarro

Camí del Figueral
Camí del Pla de Montserrat
Camí del Toll
Camí dels Horts
Camí Vell de Baix d'Alzira
Camí Vell de Llaurí

Carretera d'Alzira
Carretera de Sueca
el Caminasset
l'Assagador
Senda del Bruto
Vereda dels Flares

Altres llocs d'interés

Castell de Corbera
cementeri
Ermita de Sant Miquel
Ermita del Crist
escorxador vell
Granja de Bou
Granja de Lleteta
les Eres

Magatzem d'Alinyo
Magatzem de Galan
Molí de Montsalvà
pedrera
Pedrera de Cucarró
Poblat de Bronze
Polígon Industrial El Racó
Venta La Loca

PARTIDES I GRANS DIVISIONS DE TERME

Partides i paratges

Benicull
el Brosquil
el Budell
el Calvari
el Caminasset
el Canalet
el Cantalot
el Cap de la Muntanya
el Cap del Barranc
el Clavell
el Collado de la Murta
el Colom
el Colomer
el Creuer
el Figueral
el Figueral (la Marjal)
el Molí de Montsalvà
el Molinet (o Entre Dos Séquies)

el Perdut de Ramir
el Pla de la Pastereta
el Pla de Montserrat
el Pont de l'Alter
el Pontet de Pastor
el Racó
el Racó de la Font
el Racó de la Font del Salsero
el Racó de les Vinyes
el Racó del Granoter
el Ràfol
el Renocar
el Sester
els Fondos del Figueral
els Pilarets
els Pontets de Fonts
els Quatre Camins
els Quatre Safarejos

els Siscarets
Era del Pobret
l'Androna
l'Horta
la Cova d'Alfons
la Cova Negra
la Foia
la Mallada Verda
la Muntanyeta de Rito
la Palmereta
la Parreta
la Tancada
les Algoleges

les Basses
les Coves
les Estretes
les Fontanelles
les Mallades
les Pereres
les Sargueres
les Solades
les Terres Noves
Montaners
Nacla
Sant Miquel

Grans divisions de terme

la Marjal

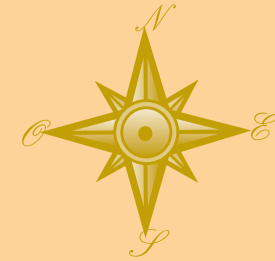
la Muntanya

Elements físics

TERME DE BENICULL DE XÚQUER

TERME DE POLINYÀ DE XÚQUER

TERME DE RIOLA

TERME D'ALZIRA

TERME DE FORTALENY

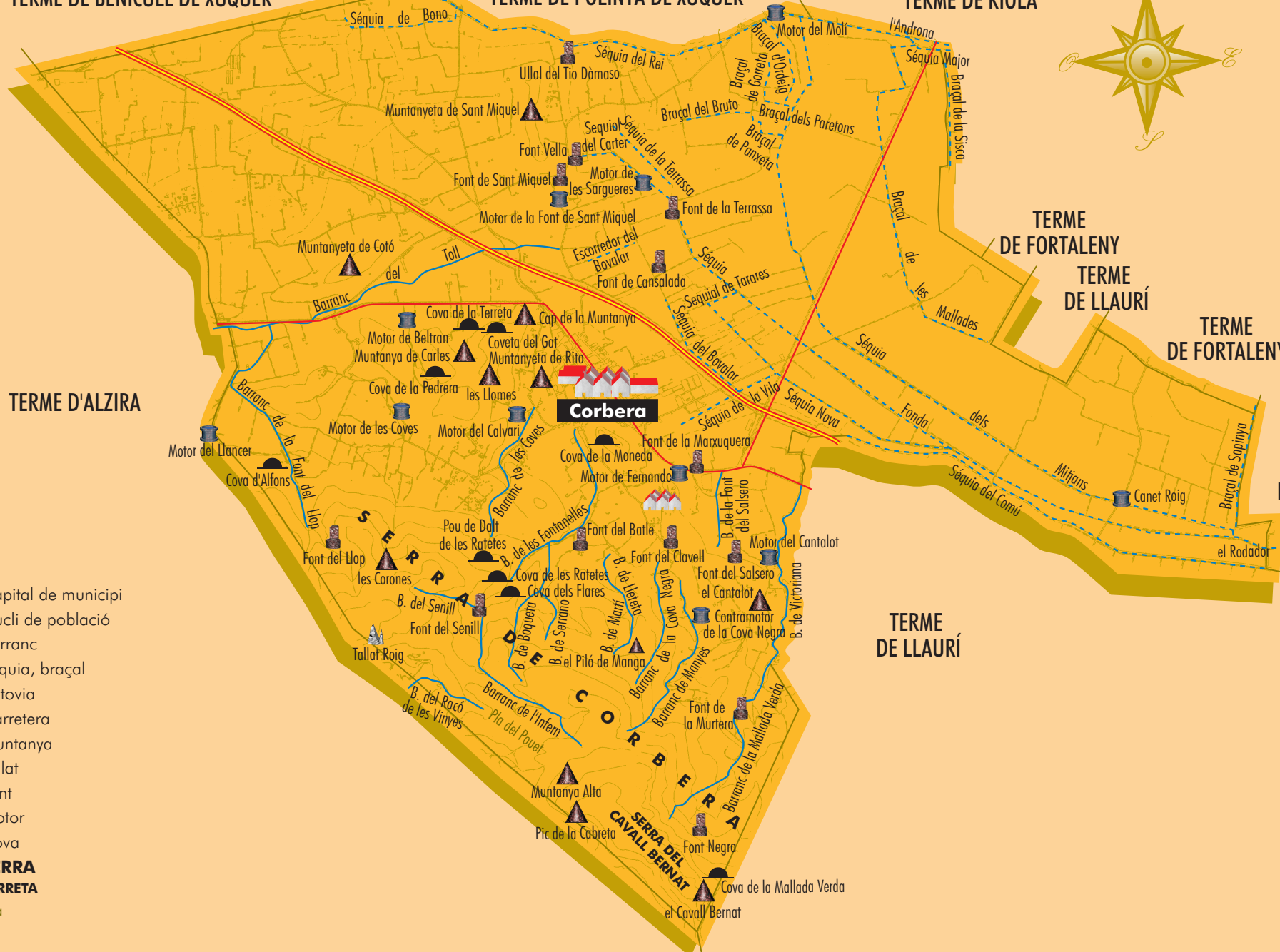
TERME DE LLAURÍ

TERME DE FORTALENY

TERME DE CULLERA

Corbera

- Capital de municipi
- Nucli de població
- Barranc
- Séquia, braçal
- Autovia
- Carretera
- Muntanya
- Tallat
- Font
- Motor
- Cova
- SERRA**
- SERRETA**
- Pla

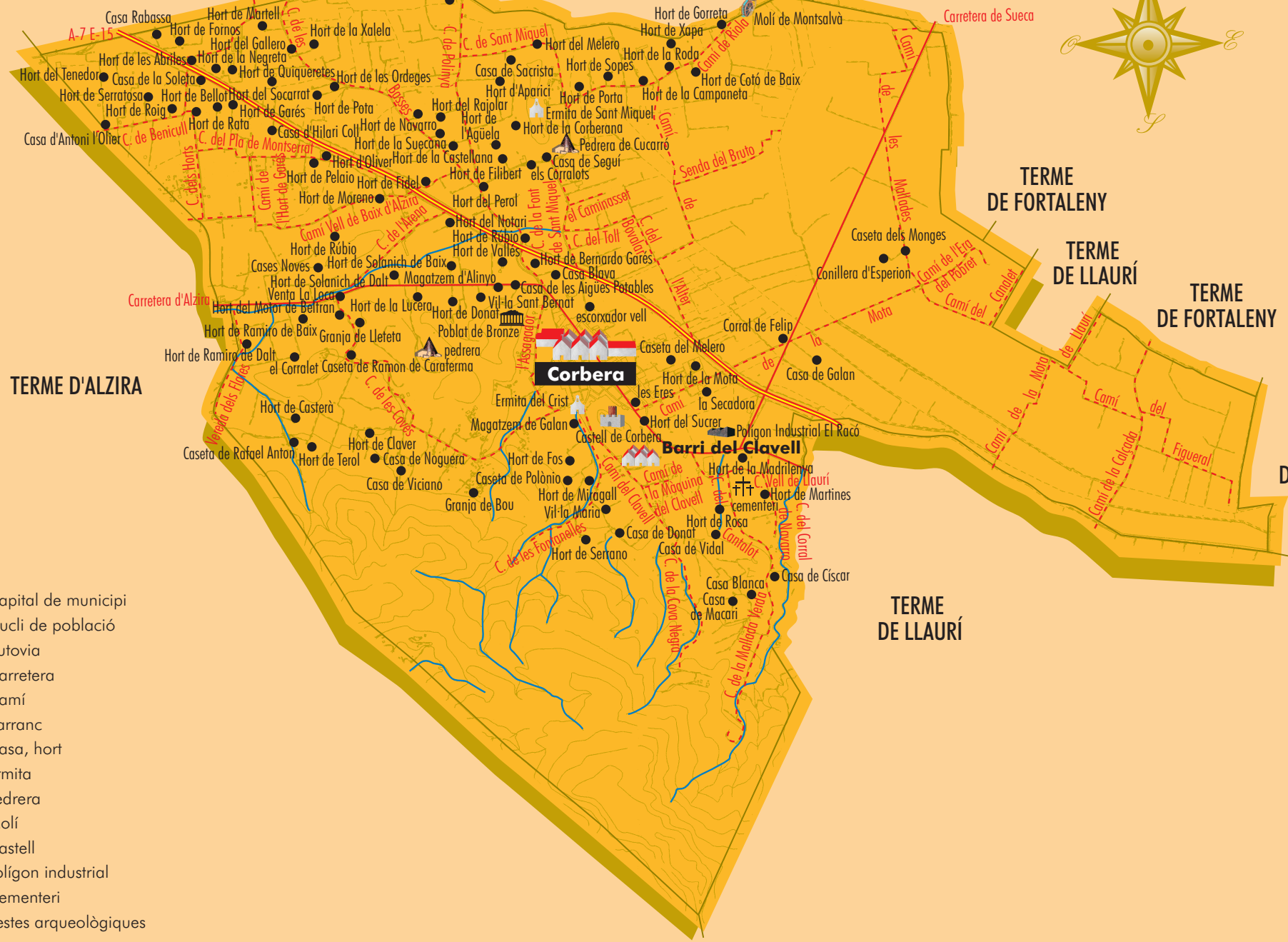
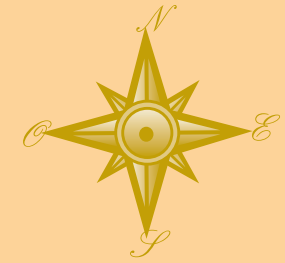

Presència humana

TERME DE BENICULL DE XÚQUER

TERME DE POLINYÀ DE XÚQUER

TERME DE RIOLA

TERME DE FORTALENY

TERME DE LLAURÍ

TERME DE FORTALENY

TERME DE CULLERA

TERME DE LLAURÍ

TERME D'ALZIRA

Corbera

Barri del Clavell

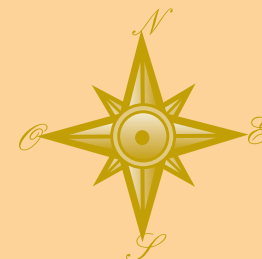
- Capital de municipi
- Nucli de població
- Autovia
- Carretera
- Camí
- Barranc
- Casa, hort
- Ermita
- Pedrera
- Molí
- Castell
- Polígon industrial
- Cementeri
- Restes arqueològiques

Partides i grans divisions de terme

TERME DE BENICULL DE XÚQUER

TERME DE POLINYÀ DE XÚQUER

TERME DE RIOLA

TERME D'ALZIRA

TERME DE FORTALENY

TERME DE LLAURÍ

TERME DE FORTALENY

TERME DE CULLERA

TERME DE LLAURÍ

Corbera

- Capital de municipi
- Nucli de població
- Autovia
- Carretera
- Barranc
- Partida
- Paratge

GRAN DIVISIÓ DE TERME

